

Un fil negre anomenat (des)ordre públic

written by Benet Salellas | 9 de febrer de 2023

Tots els sistemes jurídics contemporanis preveuen delictes contra l'ordre públic. També el Codi Penal de la Veneçuela bolivariana o el de la Cuba castrista (on, per cert, hi ha un delicte de sedició per a qui pertorbi amb violència "l'ordre socialista"). La clau sempre és quin és l'**ordre** que es vol protegir i quines són les formes d'atac que s'hi criminalitzen. En el cas espanyol, la darrera actualització del concepte va venir de la sentència del Judici del Procés. Que contenia fil per randa, amb les mateixes paraules, el concepte d'ordre públic descrit en la llei d'ordre públic franquista de 1959. Per tant, és una visió que protegeix les institucions i l'estructura de l'Estat sense pensar en cap moment en l'exercici del dret a la protesta per part dels ciutadans. Aquesta cosmovisió venia apuntalada com a mínim per dos fets rellevants d'uns anys abans, el 2015: 1) la reforma del PP del capítol dels desordres públics del Codi Penal ampliant penes i agreujants i 2) la condemna del cas *Aturem el Parlament* escrita per Marchena que amputava profundament el dret a manifestar-se amb la "intimidació ambiental" com a forma delictiva. Qualsevol canvi en la direcció favorable a blindar la protesta que es vulgui fer en el marc espanyol ha de tenir en compte aquesta genealogia i ha de començar per escapar-la.

La reforma proposada ara per PSOE i UP conté alguns elements positius (deroga la sedició, elimina els actuals desordres públics agreujats amb penes de fins a sis anys o expulsa la incitació als desordres amb què es va acusar Tamara Carrasco). Al mateix temps incorpora nous delictes que continuen bevent d'aquest substrat reaccionari de l'Estat i que tornen a posar en perill l'exercici pacífic del dret de manifestació col·locant en el centre del delicte idees que han de quedar

fora de la criminalització com “obstaculització de vies públiques” o “invasió d’edificis, oficines o despatxos”. La llei afegeix una nova modalitat amb la intimidació com a forma de desordre (és a dir, hi ha delicte encara que no es trenqui res ni es faci mal a ningú però hi pugui haver excés de pressió ambiental). I s’agreuja la infracció si es comet per multitud **idònia** per afectar **greument**... l’ordre públic, és a dir encadenant conceptes preventius que ja sabem que són la delícia interpretativa de la fiscalia i els cossos policials. Si a més tenim en compte que s’incorporen la conspiració, la proposició i la provocació. Castigant ara per primera vegada els actes preparatoris dels desordres (que hem d’entendre que seran delictes de paraula arran de discursos, de crides per les xarxes, de cançons...) veurem que el resultat final és una vaporització del concepte d’atac a l’ordre públic que l’amplia fins a límits desconeguts.

Reformar aquest capítol del Codi Penal és una necessitat democràtica perquè mantenir el redactat amb què el PP el 2015 va sobreprotegir l’aparell institucional, no és tampoc una opció. Ara bé, el camí no va de reescriure canviant l’ordre de paraules de sempre, sinó de repensar com construïm dics de contenció que protegeixin la protesta i que la facin un element nuclear d’un nou ordre públic que inclogui tothom. Qui el defensa des d’unes institucions cada cop més impermeables i qui el discuteix des d’uns carrers cada cop més desprotegits, perquè si acceptem que es pacifiqui l’espai públic, llavors, el canvi polític serà simplement inabastable.